

at indtage denne Stilling. — Det ærede Medlem bemærkede dernæst, at saaledes som Loven nu foreligger, havde den en saadan Skikkelse, at man troede at kunne forsvare at give den fra sig. Ja, det er ganske sandt; Enhver maa jo vide, at han, dersom han stemmer for denne Lov, da har givet den fra sig; om den vender tilbage, veed han Intet om, og han har derfor det fulde Ansvar for, at Loven bliver til, dersom den nu gaaer fra ham, saaledes som den er, og bliver modtagen af de to andre Dese af den lovgivende Magt. Jeg troer inidlertid, at det ærede Medlem bemærkede, at der var adskillige Meninger her i Thinget, som dog ikke i og for sig ansaae det for at være det Unsfælige; nogle gif til den ene Side og andre til den anden, og det er jeg overbevist om, at den egentlige Mening med denne Lovs Skikkelse, som den nu er, er den, at det haabes af et stort Fleertal, at den skal komme tilbage til dette Thing, og at man da skal faae Leilighed til at gjøre endnu andre Indflydelser gjældende end dem, der hidtil ere gjorte gjældende. — Jeg skal nu tillade mig en Uttring om Regjeringens Stilling i denne Sag. Jeg troer ikke, at vi have haft nogen Regjering, der har udtalt sig om Fæstevæsenets Beskaffenhed saaledes som den nuværende. Naar man læser Fæstevæsenets Historie, naar man seer den hele Række af kongelige Forordninger og Anordninger, saa vil Enhver finde, at man i visse Tilfælde har truet Godseierne med, at de, hvis de understode sig at bruge deres Gods saaledes, at Fæstebonden ikke kunde være vel tjent dermed, da skulde have forffjellige deraf følgende Straffe. Nu gad jeg dog gjerne vide, om man, naar Udtalelser af denne Art ere fremkomne, naar der har været Udtalelser om, at Fæstebondestanden skulde opretholdes i sin Ret til at bruge Fæstebonden, da kan sige, at Staten ikke har nogen anden Eiendomsret over Fæstegodset end den, som den har over enhver anden Eiendom i Landet. Jeg gad dog vide, om Nogen tør paastaae, at det nogenstunde i vort Land har været anerkjendt, at Staten burde give sig af med at sige f. Ex. til en Mænd, der etede 100 Rd., at han skulde afgive de 50 Rd. deraf. Dette er Noget, som jeg dog troer, at

man ikke paa den Maade har anerkjendt, ligesaalidt som man med Hensyn til nogen anden Slags Løsoreiendom har troet at kunne udvide, uden at give Erstatning, paalægge Eieren en vis Brug deraf. Nei, det er en ganske ny Sætning, som her er kommen frem, og som det glæder mig at have hørt fra dette Ministeriums Repræsentant her i Thinget. Det giver et nyt Indblik i den Maade, hvorpaa denne Regjering opfatter sin Stilling overfor dette store vigtige Samfundsspørgsmaal. Det ærede Medlem, der har indbragt Forslaget her i Thinget, har imødegaaet særlige Uttringer af den ærede Minister, og jeg skal derfor slutte mig til ham i disse hans Udtalelser og ikke opholde Thinget dermed; men jeg maa dog, inden jeg forlader dette Punkt, gjøre opmærksom paa, at den ærede Minister citerede Grundlovens § 82 og sagde, at det der hedder: „Eiendomsretten er hellig og ukrænkelig“. Helligheden staaer der dog ikke Noget om i Grundloven; der staaer blot: „ukrænkelig“. Det er kun Mammonsbysterne, der kunne anses saadant Guds for at være helligt. Det er saaledes en Bestemmelse, som slet ikke findes i Grundloven, og som vi altsaa ikke maae lade os skuffe af, fordi Ministeren sagde dette. — Den ærede Minister gennemgif adskillige Uttringer, der vare faldne her under Sagens Behandling, og udtalte, at han ogsaa vilde høre dem, uagtet de kun vare fremkomne fra en enkelt Side; men da tilfældigvis nogle af disse Uttringer vare fremkomne fra mig, skal jeg tillade mig at gjøre nogle Modbemærkninger. Den ærede Minister meente saaledes, at det vilde være aldeles urigtigt at gaae ind paa en Anskuelse som den, at der skulde kunne gives Fæstelovgivningen en saadan Retning, at det gjorde en Forandring i de nuværende Godseieres Eiendomsret, i den Eiendomsret, de havde, dengang Grundloven blev givet. Nu troer jeg ikke, at der er Nogen, der har udtalt sig ganske i den Retning, som den ærede Minister anførte; men jeg har derimod gjort opmærksom paa, at der har været givet Love, som have været af den Indvirkning paa Godseiernes Udbytte af deres Gods, at de i høj Grad have formindsket den Renteindtægt, de havde af Godset, og det er dette, jeg har